

ХАҲЫАТ
1991 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТӨН ТАХСАР

№ 8 (8417). 1999 СЫЛ ТОХСУННЬУ 26 КҮНЭ. ОПТУОРУННЬУК. СЫАНАТА — 1 СОЛК. 10 ХАРЧЫ.

УЛУУС ДЬАҢАЛТАТЫН СҮБЭТЭ

**ТЫА ХАҢААЙЫСТЫБАТА:
ДОХУОТУ КИЛЛЭРЭР САЛАА**

Тохсуньбу 22 хүнүгэр улаус дьаһалтатын сүбэтин уочараттаах муһуһаа буолла. Бу хүн биһекэри 5 сүрүн, биһир тэрээһин бөһүөрүс көрүлүһэ. Олортон иккитэ тым хаһаайыстыбатыгар сыһыаннаахтар. Маһан сибээстээн, сүбэ муһуһагар кэһиликтэр баһылыктара итиннэ тым хаһаайыстыбатын управлениетын, бары салааларын специалистара, салайааччыгара ытырыллан куттыныы ылдылар.

нийслэлд саяахан мяннгын улуус даяангатын ба-
гта А. А. ШАДРИН өөрүдэлэр болшурустар пи-
ринэ улуус 1998 сыллаагы статистическай бюл-
ла тахсыбытынан асыныт сылга үдэ салаалыры-
сүрүн дааннайдары, сыһанаралары өлүтүнүрдү.
у тэя хайаайыстыбатыгар шийилкэктэрэнип таы-
рыбит улуус социальнай сакаанын толорууга туох
өлүлүбүтүн уонна маһаха ситэ учуоттамматх
тэри хылаастык ырытта. Башы өлүтүнүк үөрэх,
тура, дорубуйа ханытабылын управленселара,
индустрия, халчкыйар тэриятэлэр дохуоту
өрүнгө үлэлэрэ көпсөниэ.

төвлөлийн төрөөний боншуурос кирид. Охио Хамбилдэгийн баймыгын бу хивинэ «Уорда» баа-и хайаагмыстыбатын салайагчмынхан үлээ-1958 сымлаах төрүүх, орто анал үөрэхтээх, нийл-р шигтгэлэн куулаастайнханынл быйбардамзыт ТӨРБӨВ Петр Николаевич бигдэгэнэ.

1990—2000 саята улууска тѳа хаѳааймыстыбатын шѳытын сѳрѳн хаѳымскалара» дѳн бѳшпурооска дѳааты улуус бѳѳыдыгын солбуйааччы, тѳа хаѳыстыбатын управлениетын начальнига Н. Д. СЕЕВ ѳнордо. Кѳнѳ улууска тѳа хаѳааймыстыбата и салаа буоларынан, Улуус Муниѳадын, улуус итѳатын болѳомтолорун клиниктар турарын, олук, Улуус Муниѳадын бѳссиятыгар 3, улуус дѳаатын сѳбѳннѳр 6 тогуа корѳуллѳѳтѳн бѳлѳтѳѳ-Араатѳр 1995 сылтан саѳалаан бирдѳнн сылла-и улууска тѳа хаѳааймыстыбатын кердѳрѳѳлѳрин сыѳаншараларынан аналѳтаата. Олортоѳ аѳык-а. тѳа хаѳааймыстыбатынан дѳарыктѳнар ѳс та-иытыба, 342 бааѳынай хаѳааймыстыбата баар. Олор-250-ча кѳнѳ ѳдѳлѳнѳр, итѳилѳргѳ сѳѳѳѳнѳн итѳил-лѳнѳн дохуоттанан олорор 1200-чѳ ѳаѳынай дѳѳѳу

ний үс сэлгэ зинах сүөлү ахсаан өттүнээ стабилланын даян биір түмүк өлгөдүлүшү. 1996—98-ж. табаларынай бородуужсуйаны өнөрүүг, өлүк, үүлүз коллективнай хаһайыстыбалар ылар өткө 20, бааһынайдарга 48 уонна изиллэнииньэ 32 бырыһыан, энкэ табаарыстыбалар өнөр өткө 23, бааһынай хаһайыстыбаларыгар 41 уонна изиллэнииньэ 36 бырыһыан буолла. Бу сымал улуу республика тыатын хаһайыстыбатыгар өлүүтө нымтаабаты. Ол эрээри сымал ахсааны адыһаан иһэрэ ахтылыныа. Онон сымалыңкы иһэн иһитин, кооперация бопһуруостары салгытталлалары уонна өлөр өлөххө түрүтүңк киһи өлөһүө.

эрхс бэлчээлтэйгээ оновуулалар бөрдүүсүгэй танына нэмэгдэе, сүрү кытта үлэ мөлтөдө ийи-
тэ. Ол курдуу, баар бэлчээтэ 29 бэрхшээлээр эрх
нэмэлэн кээлэ, нэтиг, бэрхшээлүүдтэ ирээх
стиктар сирдөрө кээдүүстээхтэн туһаныллыбат,
ры сөггө, нэмэлэнхтэринөө 1998 сылаа тэрдэлт
социальнай саксаа бэлчээлхтэринөө тэрдэлт
алана илгээ, күнүстэ ирдэбэлгэ, хонтуруулга
дүүдүтэ күүрэнгээ бэлчээлтэринөө этүүднээ.

и хайаайыстыбатыгар иккинчээн «1999—2000
арта улууска бурдук хайаайыстыбатын ээгитти
а эти оһорорууу ээгитти соруктарын туйуһа» ил-
лэһэни аһа хайаайыстыбатын үлүһэһиһэти ил-

лабынхай специалийна Н. Г. МИХАЙЛОВ итгэлтгэрдэ. Кима 2000 сылаа дээрэ янах, сылаа гүеһү төбөтүн ахсааныгэр стабилизацияда киирэн соруга турбуугунаа бааһынаа кытта үлэ кэргэтид ахтээгэи саанатта. Сыдаа, сибяниаа ахсаана элбийнэгэр бааһына орууда бааһаарылаах. Улуууса бу соруга тохорорго үлэнт илэн, сэг буглар техника баар.

Нийслэл бэлчээтэй туран, бийнчүү сорууларга тох-
туур. Бийнх аймалар сүр нэнэ 2987 гектарга, 2000
сүүлс 3200 гектарга түрэллэлхэтээх, эбн бнр бур-
дук хааваймстыбата тэрлэлхэтээх, бу сүл аймэн
2 принциптой комбайн булулуухтаах, сүгөүгэ янаан
комбинированнай аймалык өсөгүүтуугар нннрэллэх-
тээх, сибаннны ннтер 3-4 хааваймстыба тэрлэлхэтээх,
2000 сүлгэ хас бннрдн нннлнх бадмнлаллах
булуухтаах, түрэннх бородуунсүйн бннрэр салал-
ларь тэрннх (нууу-хаайн, нөтөрү, сибаннннннн нн-
тнх) нннэтэллхэтээх.

Бу икэн бичигүүснэ 3 киһи тал этэ. Бастакынан тал эппит улуус үлэ управлениетын начальнига М. М. ОКОНЕШНИКОВ туох да дискуссиата суох ыһык усулуобуйатыгар табыллыһай бородууксуйаны оҥорууга үлэлэтэххэ эрэ табылларын, дохоту сүөһүтүн, кинигэни ыһыһар бородууксуйаттан кэлэрин бэлэтөөтө итээнэ маһааха улуус туруорар политика кэбинэлэртэргэ баһылыктартан тутулуктааһын ыйда. «Билэрдн киһи сирдэх буолуохтаах» дээн туһунан сыһыанка, ким тоһо сүөһүлээрднэн сирэ үлэ-рортэ, 1992 сыллааһы көрүүгү уларытарга туруоруста Хатылыттан земасуостонен Н. В. САВВИН, Төлөй кэбинэлэтин баһылыга Н. Н. АММОСОВ улуус тэһэрднн социальнай саксааба сөөтөөгүн уонна ол олук прдэбилэ буолбутун, бичир оһуук дьону кырым улаастактарга тэһүүннэр, баар сирн-уоту туһаннарар көм кэһитин айыныа.

[illegible]

Удуус сүбэтүн муниада минн сарга «Удуус байна-
лизиратин» гээ уматыгынан хаачыйнан туһунан»
«Ленагаз» АО улуустарды уластасын начальнига
Н. В. Нустовик «Удуус байнализиратин» сибээс өт-
делелеларин салгы үлүстүнүн хаачыйныта дла-
баллар тустарынан» улуустарды почтавай сибээс үе-
лин начальнига А. И. МИХАЙЛОВ уонна «Ого уонна
ого спордуу сыдынан улууска ытыллар длабаллары
бизирэтин туһунан» удуус байналытын социальнай
бонтуруостарга солбубааччы Н. И. ЯКОВЛЕВ инфор-
мацияларын чингээ уонна өлөрсө туствах уураах
иллиннэ.

Двадцатая суббота — маанш үлэтин түмүктэтиэ.

С. СМЕРНИКОВА.

ҮБҮ АНАЛЫН ТАҒЫНАН
ТУҒАНЫЫ ТУҒУНАН

ДӨКҮҮСКАЯ. Бэрэбэрээлиир, государственнай управление аһталарыгар бюджет үбүн аһалып таһынан туһаныа туһунан суруйуу бэрэ буолааччы. Ол эрэри бюджетта туһанааччылар олун буруйдаһынан сөбүлөһөн түбэлтэлэрэ аһах. Кинилэр харчына түс бэйэлэрин сиздэлэригэр уһатахтарын, предпринятие, төрүттэ кыһаларыгар туһамыйтарын туһунан аһааччылар. Уонсайынан, «үбү аһалыттан аһыгыга туһаныа» дээн өйдөбүл кыһах быһаарылларый?

Онуоха сотругаагата СР Юстагидца министерства регистрацйаабыт догумуона бйгаарыгын бйгэр. Бу бйгаарыгына Уп министрствага уонна Правительство наһан барыбарисаллир гусудирственай управление болзминотиллэр.

Үбү тус аналиттан атынгы туһанымы дйон бюджеты ылыгыга сөбүлөсннт усудубуйалартан атынык тут- туу буолар. Сага нуорма истатын быһыыгытаан саа- дын таһынан туһанымы көрүткүрө быһаарыллаллар. Онон сибээстээн үн дьэссиппилиниэтин намык кэһини- ни таһаарымыт бюджеттан үбүлөнөр төрүттэлэр сала- йааччыларыын административнай уонна холубунай наһаастааһын көрүлүрө эллалар.

ЭРГЭ ХАРЧЫ ТУТТУУЛУУБАТ—
АТАСТАБЫЛЛАР

ДЬОРГУУСГАЙ. Россияда тохсуншу 1 күнүттэн урукку таһаарың харчы анактара тутгулдуулары тохтоот. Ол эрэри харчыларың иддэ хаалбыг дьон ову, урут билдирилинбигин күрдүк. 2002 сылга дьори ханниң да хааччага суох сизге харчыга уларытар ынахтаахтар.

Бастаан суутгаанын бичигтэйнэн, эргэ харчмы ари-
лах кишээхэ хаалма дүн санаа баари. Ол эрээрэ ула-
рытын бастаах күншүрхтэн элбэх кишэ жэлэн эбин
кессалар шаада буюлбуттара. Онол шибээстээн, респуб-
ликада харчмын уларыгтынын Сбербан эмнэ дая-
рыгташара бидэһилдүүлэ.

СР Национальнай баян председатели бастах солбууааччы Сергей Леваков билэрбитинэн, төхсүннү 5 күнүттөн ый асарыгар дээрн агардаас Дьомускайга харчы уларыттарыа 1300-төн таха киһи баалга сырытта. Онуоха биллэҥи харчынан 1,5 мөл. солк. таха суума уларытылынна. Биллэн улуутарга Национальнай баян филиалларыгар харчы эмиэ улааныо.

Банкирлар дёну долгуйбаттарыгар ыгырэллар.
Уларытар кэм биллгин даңаны элбэх.

КОМПЬЮТЕРЫНАН ҮРЛҮК ҮӨРЭХ

ДЬОКУУСКАЙ. Ахсмыны бүтүүтэ СГУ пединститутун үченэй сэбиэтэ ыраахтан үөрэтн туһунаа багшынаныаа бигэрэттэ. Ол нийнэ СР Үөрэдн министрствотн университетн, пединститут кытта дуугабар түһэрэлбэтэ. Дуугабар багшынаныаа, бу егеметманын педагогтар «Начальный Үөрөхтээнн методикаты» уонна педагогикаты» итгэнэ «Оскула нийннээх педагогикн уонна психологик» идэлгэ үөрэнэр кыахтаахтара. Онуоха государственнай программалар уонна үрдүккэлэр тутуһулуохтара, государственнэктиэлээһиннэрэ баар буолуохтара. Үөрэтнни ыраахтан үөрэтн кинээ тэрийэр.

Студеннар ижил технологийн үүрвэр буудуухта-
ра. Кейс-технология студениарга үөрэх курсу-
тар нэс да буолар пособиелары уонка барыбар-
хэллэр сүрү-
дахтары биэрлэб. Ону таһынан сетевой техно-
логия ырахтан үөрөтүн сервериан туһанарга көмөлөшөр.
Билигин 17 улуус барастабылларын кытта дуо-
бар түһэрсиллэниа. Барыта 300-чэ сайабыллыанна
күрүдэ, 208 студент докумуона баланиниэ. Ордук
илбэх кыһа Нурбаттан, Кэбээйттөө, Мэнэ-Ханга-
лаан кэлэрэ күүтүлэр.

Үгэс буулбүт хэтхэтхи үөрөнни жордүгүттиг ыраах-
тан үөрэтти өрөсхүтэ маар. Тодо дигтэххэ, сессини
хытта Дьокхуускайга айаннамыр шавдата суох буалар.

ГРИНН КҮҮБҮРЭР

ДЬОКУНСАЙ. Республика спиртер-уотугар граникэтиник тарбанна. Ыарым сэтэрээн иһэр, дини билдэрэр СР Савэнидидэртэ госкомитетин председатели солбуйааччы Александра Федулдана.

Хангадас, Уейнэ Бүлүү, Алдан, Таатта улуустары-
гар, Нам уонна Хус-Майа хлуустарын, Перингри уо-
нна Дьокүүскай куораттар сорох изидиэнньэлээх
тууһунарыгар оскуолалар сабыдыһылар.

Асыныт идииздеги Дьоккуускайга 2 гыһ, тахса кийи
марым ордук уустук көрүгүнөн малдыбыта бэлнэ-
тэннэ. Эми учурдашпеларыгар 72 киһи адыс ула-
ханык малдан киирдэ.

А. Федуллова өтөртүнчү, өспүрүмдөр жаштар нөдөнүнө
бул даярды үлөмдөрдө билдирет.

CHA.

І РЕГІОНАЛЬНАЙ КОНФЕРЕНЦІЯ

Төхсүмүзү ый 22—23 күнлүгүгү Чуралчытаары гимназия базасынгар мччатарга уонна үөрөнчүчүлүгү аналлалар научнай-социалнай «Кэскилэ хардыа» программалар анэр улуустарга 1 регионалнай конференцияга буолан ааста.

Конференция барыта алга секцияларынан үлээтир. Секциялары программа аксертэре, Саха сирин билииллэх ученайдара салыан үлээтирилэр. Ол курдук, историн, этнографиян секциятын Готэлев А. И.—историческай наука доктора, СГУ ИЮФ кафедраҕыт сабыдластааба, профессор, экономикка, социология, тили ханнааһыныыбатын секциятын Дарбасов В. В.—экономическай наука доктора, СР ИА Региональнай экономиккага институтун директорун солбуйааччы, филологиян уонна литература секциятын Дьячковская Ф. П.—филологическай наука кандидата, СР ИА ГЧН научнай үлэһитэ, естественнай наукалар секцияларынан Чересов М. М.—биологическай наука кандидата, БГФ доканын солбуйааччы, физико-математическай наукаларга секциянын Слецов В. П.—физико-математическай наука кандидата, СГУ доцены, техническай наукаларга секциянын Слецов О. И.—техническай наука кандидата, ИА СО ХСФТПИ директорун солбуйааччы. Кииндэри таһынан «Бардыра» национальнай фонд председателин солбуйааччы, «Кэскилгэ харды» программа толорорго директор Сидоров Е. А., техническай наука кандидата, доцент Иванов П. М. салаалатынан кэлбит СГУ Нерюнритлааҕы филиалын научнай үлэһиттерин болоҕо, Амма, Мана-Хаҥалас, Уус-Алдан, Таатта Чурапчы улуустарын оскуолаларыттан, Тымна гимназиятыттан кэлбит үөрэнээччилэр кистиппэни ыаллылар.

Мингайцы күн үдэлэри стенонай хөмүсхээни мнатылыниа. Гимназия актовай савлата. Секцияларынан гууруудалубут үдэлэр аттыларытар үлэ автордара, эдэр өнчөншөччилэр тураалар. Кинилэргэ саамай дэлгүтүүлээх күн. Комиссия өлүнсэр үдэлэрин хөмүсхөхтөөхтөр. Дьа, хайаһыллар? Үдэлэри нэрийэн көрөбүт. Арасс темада арасс үдэлэр, бырайыактар, суоттаһынынар, ырытыллар, чиччийнылар, тэһэнэм көрүүтөр, сабаццалаһынынар, түмүктөр... Үгүс үлэ—үгүс оро. Долгуйуу улахан. Адыһах үлэни холөбүрдүүхха.

Мүрүтөдө «Уолан» гимназия. У кылаайын үөрө-
нөөчтөгө Пети Бурнашев. Өзүмдө өрүхү туоруур ги-
мар-бетон бырайыагынын оторбугу. Өрүхү Хатас—Пав-

дөвөсний туһааймын туруур, икн арынга тирээр, икн таһаминаах дэнтэ муоста. Алдараа өтүгөөс тийр суол ааһар, үөһээн — автострада. Оттон муоста өйөрхүнэн гэз турбата ааһар, икн өгөр улуустары хааччаварга. Петьа бэйтэ бираймыгын үөрөөтэ кэснэр, «Манан манһыг, очто тоһа ийаһаһиһаах, дингэ бачча, оччова оннуу...» дизи барытын еһаһиһара чуолнай тыһыан дондэстаан кими баһарар итэһэтэрдик, тыһын ыһаһиһардык саһгарар.

Тавтайгмалзангийн Х кылаагийн үөрөнөөчигтэ Ма-
ша Голякова «Угус уонна мекү өхсүһүүдара» дик-
үэтэтигэр үс айымныыны ырытар. Эхил «Промете-
йине», М. Горькай «Иаергилэ эмэхэсине» дикэ көнөө-
ниттэн Давноны уонна Былатыан Ойуунускай «Улуу
Кудансатын». Хайа бадарар омукка уус-уран литера-
тура бэйгэ эрэ ойучуу барам үнүлүччү сайдар кылаа
суох, барыта бэйэ-бэйэтти кытары алтынар, ол дини
майгыһыналар өрүттэрэ үгүс буолар дикэ түмүк омор-
бут.

Төмүлү өскүсүлөттөн VIII кылааһын үөрөнөөччтэ Шарин Илья «Саха сиритер дьаам историятыттан» диэн үлэтэ үгүс кили интернаһын тэртэ. Иркутскайтан Дьоккуускайга, Дьоккуускайтан Булууга, Дьоккуускайтан Илһини муорада тийэр суоллар Саха сирин социальнай-экономическай сайдымтыгар суолталарын ырыһыт. Хорообуттан кэлбит кыраһый кымыс Аня Васильева «Туосна туттуллар оһуордар» диэн үлэтинэн кытыһа. Диринчээри агро-өскүсүлөттөн Попова Н. ветеринарияда туттуллар эмтэх оттору хомуйан аралан кэлээтэ. Сивцев Коля (Сылан) «Бааһынай хаһаайыстыбатын тэрийин экономикаһык тэрүттэрин» «Кыһын бааһынай хаһаайыстыбатын холобур» гар ырытта, салгыы хайдах үлэлээтэхтэринэ сайдар тосхоллорун быһаарда. Чурапчытаагы гимназиялтан Сардаана Попова «Хаар—саха килигин дууһата» диэн үлэтэ олус интернаһынай. Хаар аралла түһэр (холобур, «туһлук хаара»), туругун, («сыма хаар») аталгытын ырыһыт. Хаарынан күнү-дьүһү хайдах билгэлири холобурдаабыт. Аны хаары, хаарга тэһизөөһүн олус да үгүс эбит. Оһоһоор «хатымс маһан хаар» диэн кытары өтөр эһиниит ээ. Оля Болдовская (ЧУГ) «Уус-уран литературада кичтэһи дьон уобарастара» диэн үлэлтэр Оксөкүлээх Олөкөй Кичтэһи баайын, Н. Гоголь Иудушка Головлеву уоһна Балзыак Гобсегын тэһизэ, маарыһаһар уоһна уратылаһар өрүт-

тэрийн иргэд. Оо, үн-харчин яамсыгтаа обургу хай-
да омогу барьдхсыгтар буулзаа! Скрибина Дуни (Ма-
но-Хагалас, Чүүй) «Хаар мангараццита» дээр үн-
тин баяныаагтар хаар гунтарини интаринирлэ-
чилэр туханиагтарин сон.

Писев Станислав (ЧУГ) «Босотуруускай улуу социальнай-экономическай сайдыытын сорох урагылара» дьэи чинчийиити специалисттар үрдүктүк сиппалааталар. Оттон Аняа Минарова (Сылаа) Мылтыйыкы тууунан чинчийиэр үлэти өмнө улахан болуомтону тарты.

Конференция иккис нүктээр биһарбили илбэт үлэлэри секцияларынан көмүскөһүн буолла. Бу иккис нүктээх көрүү түмүгүнэн чулуу үлэлэр талыллынылар. Секциялартан барыларыттан 14-түү үлэ кылаарилинна. Биһиги улуустан бу үрдүк тиксэ тигистилэр: история, этнография секциятыттан Ноев С. (ЧУГ), Макарова А. (Силанг) уонна Хадаар оскуолатын үөрэнэччилэрин «Хадаар топонимиката» диэн коллективнай үлэлэрэ, тыл үөрэтэр уонна литературада гимназисткалар Попова С., Барыдаева С., Бодовская О., Барахова С. уонна Карсанова Т. үлэлэрэ; техничэскай наукалар секцияларыттан Васильев Р., Ершов Ж., Митин Ф. (гимназиялар) уонна Хадаартан Шестаков К. үлэлэрэ; экономика, социология уонна тыа хайаайыстыбатын секциятыттан Сидев К. (Силанг), Носов Р. (ЧУГ), Терютина А. (Муҕудай); физика, математика секциятыттан Степанова Л., Окоченникова Л., Икифорова К. уонна Коркин Носиф (гимназиялар) үлэлэрэ. Талыллыбыт үлэлэр аны республикатаагы конференцияга матырыйалы ыымахтара. Истории секциятын саайан үлэлэһипит А. И. Гоголев оһомор ис сүрөхтөрүнэн ылан, энциклопедическэй сыһыаннаһан үлэлэбэттэрин бэлэттэтэ. Ордук чорботон Станислав Ноев уонна Анна Макарова (чурдучулар), Кириллин С. (Манэ-Хикалас) уонна Лебедев А. («Уолан» гимназия) үлэлэрэ көрөхсүбүлү тардыбыттарынан интиннэрдэ. Былыгы историяда киһи, личность оруолун көрдөрүү критерийэ көнөрөн эрэр нэмэ эбит. Онон бу оһомор үлэлэрэ ити өтүһүн актуальнаыдар, сөһө талыллан, кэснэлээхтик чинчийиллибиттэр. Анастасий Игнатевич инники өтүтүөр бары кыттыбыттарга ситиннилэри баарда уонна чинчийэр үлэ диэн тутун, хайдах толорулуохтабын, оһобулуохтаагыр быһаарда.

Р. СИБИРЯКОВА.

СИЭР-МАЙГЫ ТЕМАТЫГАР

**«Маарыкчаан» телестудия
биир биэриитин туһунан**

лаан, ышгатаан иккис киһибит этигинигэр киирибин-
тигар редактор Л. Леонтьева көтөн түстэ. «Ылдыаа,
төһөдөөтүүгүт? Ити киһини устан баран тохто, мин
ессо биэр эбэрдэни биэрэр буоллум, кассетаҕын эбэр-
дэе төнүһүнэр, уһууларая баран барыам этэ!»—диэн
буолла. Онуоха киһитэ: «Эбэрдэхэри устан бүтөрби-
нит, билигин кыаллыбата,—диэн аккаастаата. Реда-
тор эбэрдэ хайаан да бэриллэхтээгин этэн турун
салгыны туруоруста. И. Монастырев саралаабыт үлэтин
сотторон баран иккестэн үлэлээн салла: «Бу апаа
бээрини устан бүтөрүн баран эийини уһууохпуг,
көтөс»,—диэтэ. Этигини ымынарбатах редактор аҕа
кыһыран, саҕара-саҕара тахсан барда. Эр буолбак-
ка, иккестэн киирөн нэлэ. Бу сырыыга бөһүрүөс
инэхэ туһуланна: «Мария Андреевна, эи биэринигэр
30 эрэ мүчүүтэни көгүлүүбү, өннө батар»,—диэтэ.
Мин аҕардас тал эһит 21 киһи баарын, бу түмсүү
суолтата улаханынан ики эгэр бирэмэтигэр баппа-
тын быһаарса сатаан көбүстэм да, редакторым олох
ылыммата, өннө кыһыран тахсан барда. Сотуру буо-
лаат, үһүстээн киирөн үрдүк туонуун биэрдиби
40 мүчүүтэе батарбар «биркэштээтэ». Үлэһир
настрой ыһыллан, сорох быһааннамыт дьоннорум
этидэлэриң эфиргэ таһаарбакка күһэлленим.

Кийин 8 ч. «Маарыкчаан» студия биеэрлнн садалана. Арыгылаанын курдук дьон оловор-данаадаар улахан охсуулаах, бидинни кымыс бары буттүүн утары

үдэлсэтэхингнээ эрх таамаар бэлнзүрээспутугар суолтэ биэрэн, итэ биэрэн нинини киригэхтээгэ кыалдыбата. Нинини програмналар барилара бүлүүттэрини кэвиниттэй сагалална. Аны В. Г. Драгунов удууна бэрээдэгэ кэлин, арыгылааһын туһуван информациятын сагалалы сагалалы ардэгинэ, «эн да буол» дигбиттин, экраныт саба тутулалы хаалла. Телевышкатын телефонунан эрийэн зыйталасиминар: «Саха сири» биэрэбит, тустуу кэвиниттэн салгын холбоххутэ», — дигтилэр.

Урукму өтүтүп «Мзаарыччын» студия бириште нөдөлөрдө нинкит тахсара да, бирде дааны «Саха сир» биришин мөһөйдөбөтөдө. Дингизин, программаны саахылаанын, аттаран туруоруу редактор бири струн үлөтө бээт.

Тустуугу бязан бүтээн бид сангаран иснит Драгуновым ханна тийнхэн тохтогуллабтай даганы онтон салгым сангаран нэирэн бирдэ. Саатар, передача садалынхыгтад хойбуох баара. Итинин биргэмэ нэлэ 14 чадс буолбут этэ. Дьон үксэ утуйдага. Биды быда савда дэмчигэ онгоостон бэлэмнэбүт бязарым кураанах салгыгта муһуйдага ити!

Мин бу суруйбут телестудиян редакторынымн бир-ге үлгүлөбүт кишим. Урукку да өтүсүр киннани утарыта көрсөн олорон бирер замчаныларбын өрүүтүп утары өтөр, ылымнат адынатин билер буолу-мун, баар, бачаэннэ табыстадына туох эмэ дыйды-лаах буолаарай диир санаанан салайтаран суруйдум. Күнн киһиэхэ сымнаанытар мэлдьи этика, культура диир баар буолар. Оттон ити көрдөбүл телевидение, бачаэт үлэнигэрэнттэн бастаган туран ирдэвэр.

Мария ГЕРАСИМОВА.

БОЁРУУ АЙДАНА СУОХ САЛҖАНАР

УУС-НБАР. Өймөкөн улуунутар дьону көөрүү сабаланыабыттан сабаллар бөлүөдэлэртэн 979 киби барда, дьон маллаан 250 контейнер мыталыкка, диэн биллэрэр улуустаагы штаб салайааччыта Валентина Батрова. Бу—улахан ситилии. Тохсунньу 24 күнүсүрү туругунай Уолчаан бөлүөдөлөр 5, оттон Аржаа Моой биринскэтүтөр 18 киби хаалаа. Кишлэр хам-нааска илэстэрип төлөрү ылытыра. Ол эрээри махтыв-тэммит квартираларыа бэригини көтөһөлөр, сорох-тоо аныа-вог субсидиятын күүтүлэр уо. д. а.

Авиатордары кытта Суо-Нвараттан Дьокуускайга
өлөө барар 490 киһини иитарса сөбүдэһин түһэр-
лһинэ.

УБУН ҮНЭЛЭЭХТЭР КЭМНЭРЭ БААРА

ЧЕРСКЭИ. Өлүөрө уонна Халарча туундараларын үлүү үйэлээхтэри уруккуларын санаан курутуйан билгити дьон олоҕо мөлтөөбүтүя бэлэттиллэр. Кинилэр аталарынэн, Халыма сүмүүгөр билгити 100 сааһын туолбут биир даҕаны киһи суох. Оттон иннилэр өдөр саастарыгар оннук дьон кэллэлээн айы бааллара. Холбоур, Өлүөрө туундаратыгар юкагир Трифон Трифонов 119, саха Николай Ягловский 101, абээн Марфа Татаева 105, Халарчага юкагир өйөөхсүнэ Анастасия Ягловская 110, чука Уэляна Аэронаут (республикаҥа биллэр Николай Таврат ийэтэ) 110 сыл олорбуттара, Оттон да атыттар бааллара. 20-с үйө 90 сылларыгар 90-гар уонна 99 саастарыттан ордук Колымский с. Николай Курилов (ССРС Үрдүкү Сэбиэтин депутата) уонна Андрюшкино с. билиилээх таһаһыт Петр

Татау озорбугтара.

Балитиги дьон саастарын кылгаанына үгүстэри долгутар. Ил Түмэн Республикатын палататын алтыс сессиятыгар бэлэтэммитинэн, 1998 с. от ыйын 1 күнүбүдү тургутунаан Саха сирин олохтоохторун орто саастара 63,3 сылга тэңнэстэ. Ити Россия орто көрдөрүүтүнүөвөр 1,6 сыллынан кыра. Эр дьонго ити көрдөрүү күүһүннн сылга 4,3 сыллынан нымтавта. Оттон Арктика нуруоттарын орто саастара республика уопсай көрдөрүүтүнүөвөр нымтабах.

Хайан эрх Сэхэ сирэ Союзна уһун үйлэхтэринэй аатырара, Туундара нирдыбадгастара олох-дыаһах уос-сай мэлтөөһүнүтөн дянсинаһилэр эрээри, калар кам-на эрэллэрин сүтэрбэтэр.

CHA.

